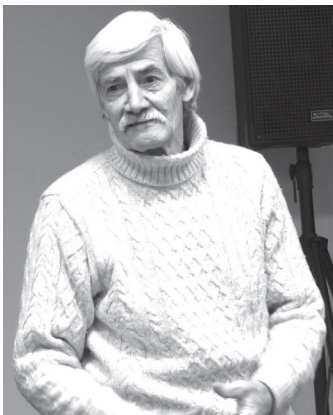

**Чернігівський літературно-меморіальний музей-заповідник
Михайла Коцюбинського****Микола Ткач**

Микола Михайлович Ткач (04.01.1942, с. Сахнівка Менського району Чернігівщини – 17.04.2019, Київ) запам'ятований землякам-чернігівцям як багатогранна людина. Йому вдалося гармонійно поєднати поетичну і наукову творчість. Удвох із дружиною Надією Данилевською Микола Ткач невтомно збирав фольклорний, ономастичний, етнографічний матеріал. Журнал «Українська культура» впродовж десяти років систематично друкував його дослідження календарних народних свят.

Микола Ткач під час творчої зустрічі в музеї М. Коцюбинського 1 грудня 2017 року.

У 1995 році побачив світ поєднання М.Ткача з народознавства під назвою «Дерево роду». Тоді ж разом із Надією Данилевською науковець видав книжку «Ключальний міст» (Джерела української міфології), за яку їм було присуджено премію «Благовіст». Згодом з'явився ще цілий ряд ґрунтовних фольклорно-етнографічних видань, поетичні збірки, мовознавчі розвідки. Серед найбільш відомих: «Золоті орли», «Вийди, вийди, Іванку», «Піс-

не моя», «Перетик», «Хліб наш насущний», «Ой, ти, Калито, ой, медокая» та ін.

За низку книг про народну творчість Чернігівщини 2007 року Микола Ткач і Надія Данилевська були удостоєні звання лавреатів Чернігівської обласної премії імені Михайла Коцюбинського.

Екскурсія «Різдвяні і новорічні свята у родині Михайла Коцюбинського»

Ця свята мали особливе значення. І не лише тому, що, будучи батьком чотирьох, дітей письменник завжди долучався до прикрашення ялинки, наспівуючи щедрівки разом синами та доньками. Часто саме з цими днями у родині були пов'язані цікаві випадки та значимі для кожного члена сім'ї події.

Музей-заповідник запрошує на традиційну святкову авторську екскурсію «Різдво та Новий рік у родині Коцюбинських». Під час екскурсії гості зможуть побачити садибу М. Коцюбинського у дещо нетрадиційному ракурсі і здійснити своєрідну подорож у часі і просторі від Різдва до Різдва у житті письменника.

Для участі в заході потрібно попередньо зареєструватися, адже кількість осіб у групі обмежена.

Тривалість екскурсії – 1 год. Вартість вхідного квитка – 100 грн.

Довідки та реєстрація для участі в авторській новорічній екскурсії за телефоном: (097) 465 70 91.

Адреса музею: м. Чернігів, вул. Коцюбинського, 3.

**Сосницький літературно-меморіальний музей
О. П. Довженка****«Велике Незняте» українське кіно**

Примітно, що наприкінці життя, Олександр Петрович Довженко також написав сценарій науково-фантастичного фільму про подорож на Марс «У глибинах Космосу».

«Один з героїв не повернеться на Землю. Він загине в іншому світі або залишиться там назавжди з якихось причин. Для когось торжество повернення буде неповним. Хтось дивитиметься в холодне, темне небо вже без надії на привіт, як буває і буде в житті. Це має надати фільму людяності.

Прочитати все, що можливо, про темні супутники зірок, себто про планети, яких, може, в нашій Галактиці мільйони і наявність яких зовсім по-іншому малює нам картину «народонаселення» Галактики...»

О. Довженко, «В глибинах Космосу».

15 червня 1953 р.

Повідомляє Довженко-Центр:

Унікальні знімки проб незнятого фільму «Прибулець» Леоніда Бикова, яку він мав ставити на Кіностудії Довженка у 1979 році.

Здобувши широке глядацьке визнання за два останні фільми про віну – «В біг ідуть лише старі» та «Атлантиди, йшли солдати», у 1978 році Леонід Биков прийняв досить несподіване рішення взятися за постановку трагікомічної фантастики: про зустріч із позаземною цивілізацією, зустріч суто номінальну, навіть похмільям. Її основою мала стати повість «Прибулець-73» Євгенія Шатка.

Це була історія колгоспного механізатора Юхима, що опинився в іншій галактиці на планеті Рюм. У цей же час на Землю, і маленьке українське село, потрапляв близьнюк Юхима, ін-

шопланетянин Рюм. Тут прибулець закохався в дружину Юхима, доки той, як міг, шукав відголоски широго і людського на синтетичному, стерильному, «ідеальному» позазем'ї.

Обидві головні ролі у фільмі мав класично виконати сам Биков. Оператором стрічки запросили Вадима Ілленка. Зняли навіть акторські проби, які потім були змонтовані в окремий короткометражний фільм. Побудували велику декорацію літаючої тарілочки, спланували складні комбіновані зйомки зі спецефектами для фантастичних сцен.

Але повертаючись із дачі до Києва, Биков загинув в автокатастрофі. Так «Прибулець» назавжди поповнив велику колекцію «українського незнятого».

Хоча екранізація повісті «Прибулець-73» на Кіностудії Довженка таки побачила світ за три роки після того – уже в постановці Бориса Івченка, під назвою «Зоряне відраження». Але знати, яким би виглядав фільм Леоніда Бикова, ми вже не будемо. Проте можемо припускати, розглядаючи ці знімки.

Фото із колекції Кіноархіву Довженко-Центру. Надходження від видавничого оператора Юрія Гармаша. Автор **Леонід Крищенко**

Календар січня

Чернігівська обласна універсальна наукова бібліотека ім. Софії та Олександра Русових видає щорічний календар «Заповіти і пам'ятні дати Чернігівської області на 2025 рік». Укладачі: Л.Студьнова, І. Каганова. Відповідальний за випуск Ю.Соболь. Друкуємо січневу частину календаря.

Січень

1 – Народився Олександр Григорович Олійник (1940), поет і журналіст з Чернігова, лауреата обласної премії імені М. Коцюбинського та інших престижних літературних премій.

4 – У селищі Лосинівка Ніжинського р-ну народився Михайло Іванович Руденко (1940), завідувач відділення функціональної діагностики обласної лікарні (1985 – 2002), письменник, лауреат обласної премії імені М. Коцюбинського (1998).

5 – Народився Яків Миколайович Слупський (1885 – 1970), лікар, головний акушер-гінеколог Чернігівського відділу охорони здоров'я (1949 – 1954), заслужений лікар України (1954), кандидат медичних наук. Автор низки наукових праць з акушерства та гінекології та розвідок краєзнавчої тематики.

7 – В Острі народився Аркадій Мусійович Заболотний (1870 – 1928), генерал-хорунжий Армії Української Держави, головнокомандувач 9-ї армії УНР. Син М. М. Заболотного (1838 – 1912) – викладача Остерського повітового училища, Остерського міського голови. А. М. Заболотний помер на еміграції в Югославії.

10 – В с. Киселивка Менського (нині Кореюківського) р-ну народився Феодосій Васильович Губенко (1900 – 1973), провідний хірург госпіталю часів Другої світової війни, головний хірург Чернігівської області, заслужений лікар України (1954).

12 – В с. Заньки Ніжинського р-ну народився Степан Онисимович Бурачок (1800 – 1877), кораблебудівник, викладач, публіцист, прозаїк, видавець. Генерал-лейтенант Корпусу корабельних інженерів (1869). Видавець щомісячного просвітницького журналу «Маяк» (1840 – 1845).

13 – В Качанівці на Ічнянщині народився Михайло Володимирович Тарновський (1865 – 1943), громадський діяч, внук В. В. Тарновського, автор генеалогії Тарновських та статті про садибу Качанівка, спогадів про Тарновських та Т. Г. Шевченка.

14 – В с. Ведільці Чернігівського р-ну народився Іван Михайлович Рослий (1925–1989), геоморфолог, палеогеограф, доктор географічних наук. Жив і працював у Києві. Похований у рідному селі.

15 – Народився Петро Олександрович Рум'янцева-Задунайський (1725 – 1796), граф, малоросійський генерал-губернатор, очільник Чернігівського намісництва (1782 – 1790). Організатор низки реформ, які вплинули на розвиток краю. Володар маєтків на Чернігівщині.

17 – Народилася Наталія Євгенівна Самохіна (1955), завідувачка відділу обласного історичного музею ім. В. В. Тарновського, організаторка і модераторка музейного «лекторію на колесах» «Дорогами рідного краю».

18 – Народився Петро Васильович Рубан (1940 – 2011), дисидент, політ'язень, член Української Гельсінської Спілки. Жив і працював у Прилуках, де й був заарештований 1976 року. На захист Петра Рубана виступали Андрій Сахаров, Левко Лук'яненко, Рональд Рейган.

19 – В Чернігові народився Олександр Володимирович Шекін (1935 – 2020), історик, археолог, краєзнавець. На території Чернігівщини обстежив та відкрив понад 500 археологічних пам'яток. Працював у секторі археології історичного музею імені В. В. Тарновського. Автор низки книг і публікацій.

22 – 1905 р. в газеті «Наші дні» вміщено кореспонденцію про виступи М. М. Коцюбинського і М. О. Черлунчакевича на зборх громадської бібліотеки з вимогою скасувати цензуру на прогресивні видання.

23 – В Чернігові народилася Ксенія Олександрівна Бельмас (1890 – 1981), оперна і камерна співачка, примадонна французької Гранд-Опера, Берлінської державної опери і примадонни Південно-Африканської Республіки.

1960 р. відкрито літературно-меморіальний музей О. П. Довженка у Сосниці.

На хуторі Калениківщина Ромненського повіту (нині у складі с. Слобідка Прилуцького (донедавна Талалаївського) р-ну) народився Петро Петрович Ротач (1925 – 2007), полтавський історик літератури, автор статей про літературні процеси на Чернігівщині, лауреат премії імені П. Чубинського та Панаса Мирного.

25 – 1925 р. засновано Ніжинське наукове товариство краєзнавства при Всеукраїнській академії наук. Складалося з чотирьох секцій: історичної, статистично-економічної, етнографічної, природничої. Припинило діяльність на початку 1930-х рр.

29 (17 ст. ст.) – у 1805р відбулось урочисте відкриття Чернігівської чоловічої гімназії.

День пам'яті героїв Крут.
30 – 1870 р. Чернігівським губернатором був призначений Олексій Олександрович Панчулідзев (1819 – 1888), при якому розпочалося будівництво водогону, видання ліберальної періодичної преси в Чернігові. Після губернаторської служби обраний гласним Чернігівських повітових земських зборів. Володів маєтком у с. Халявин Чернігівського повіту.

Календар Українських визвольних змагань

1 січня 1879 р. на хуторі біля Батурини народився Василь Кирій, генеральний хорунжий Армії Української Держави. 1 січня 1888 р. у с. Кіпті народився Василь Божко, хорунжий Армії УНР.

7 січня 1870 р. у м. Остер народився Аркадій Заболотний, генеральний хорунжий Армії Української Держави.

7 січня 1891 р. у м. Ічні народився Юрій Добриловський, полковник Армії УНР, лікар, громадський діяч. 12 січня 1894 р. у с. Козел Чернігівського повіту народився Василь Еллан-Блакитний, український революційний діяч, письменник. 14 січня 1894 р. у містечку Синявка на Чернігівщині народився Павло Дубрівний, хорунжий Армії УНР, Лицар Залізного Хреста.

19 січня 1889 р. у м. Чернігів народився Марко Ганжа, полковник Армії УНР. 23 січня 1887 р. у с. Вереміївка на Чернігівщині народився Грицько Деменко, начальник постачання 3-ї Залізної дивізії Армії УНР.

26 січня 1892 р. у с. Дейманівка Прилуцького повіту народився Григорій Яковенко, член Холодноярського повстаньку.

28 січня 1897 р. у м. Городні народився Іван Ремболович, підполковник Армії УНР.